

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: Filmnyelvi kifejezőeszközök Velazqueztől David Lynchig				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Gyenge Zsolt zsgyenge@mome.hu ;				
Kód: Kurzuskód: B-AE-502-A	Tantervi hely: ESBA, DKBA	Javasolt félév:	Kredit: 5	Tanóraszám: 4
Kapcsolt kódok: B-DK-601	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? igen	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: A szeminárium elsődleges célja, hogy kialakítsa a hallgatókban a mozgóképek filmnyelvi eszközön alapuló elemzésének és értelmezésének képességét, valamint elősegítse a mozgóképes jelentésképzés főbb eszközeinek felismerését és egy adott műben való működésének beazonosítását. A kurzus célja a tananyag megismertetésén túl a hallgatók több irányban történő készségfejlesztése is, amely a kurzus tárgyán túlmutató területeken és helyzetekben is kompetitív előnyt jelenthet számukra. Az írásbeli feladatok főleg a hatékony tanulást, az információk közti szelekció és az elemzés képességét, a szóbeli feladatok és prezentációk pedig a nyilvános megszólalást és a szintetizáló készséget fejlesztik. A félév végi záró esszé célja az íráskészség és a komplex elemző gondolkodás fejlesztése többek között a későbbi szakdolgozatírásra való felkészítést szem előtt tartva.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: A legfontosabb mozgóképes kifejezőeszközök (kompozíció, plánozás, montázs, dramaturgia, hangkezelés, rendezés) típusainak és működésének ismerete Képesség: A hallgató képes felismerni és kritikai módon értékelni a különböző filmes kifejezőeszközök megjelenését, valamint ezeket fel tudja használni a film/jelenet elemzéséhez és értelmezéséhez. Attitűd: A filmeket nem csak önértékük, hanem a populáris kultúrában beöltött szerepük valamint társadalmi hatásuk kontextusában is képes értelmezni.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: A félév során nem csupán az elszigetelt elemzéseket helyezzük előtérbe, hanem nagy hangsúlyt fektetünk az egyes művek, stílusok és problémafelvetések közötti kapcsolatokra. Éppen ezért az óra semmilyen formában nem ígéri a filmtörténet vagy a filmes stílusok teljes körű áttekintését, inkább arra teszünk majd a félév során kísérletet, hogy két „alapfilmből” kiindulva (a wittgensteini családi hasonlóságok rendszerének logikáját alapul véve) felfedezzük azokat a műveket, amelyek filmesztétikai, műfajelméleti vagy éppen tematikai vonatkozásban bekapcsolhatóak a gondolatmenetbe, és amelyek önmagukon túl az így kialakuló „filmcsalád” értelmezéséhez is hozzájárulnak. Egy film egész féléven végigvonuló aprólékos elemzése során pedig lehetőség nyílik a mozgóképes kifejezőeszközöknek és hatásuknak alapos megismerésére is.				
A kurzus során tárgyalt főbb témakörök: 1. A filmes kifejezés vizuális alapelemei: beállítás, képkompozíció, montázs, térkonstruálás.				

2. A mozgóképes narratíva főbb tulajdonságai. Populáris és művészfilmes elbeszélésmód különbségei. 3. A filmes dramaturgia fontosabb jellemzői, a történet ábrázolásának különböző stratégiái. 4. A hang szerepe a mozgóképes kifejezésben. 5. A filmes önreflexió, formák, műfajok és stílusok re- és dekonstruálása. 6. Fikció és valóság, realitás és reprezentáció mozgóképi tematizálása. 7. A filmes karakterek megformálása és ábrázolása. Filmszínészet. 8. Ritmus, sebesség, változás – a filmes időkezelés kérdésköre. 9. A mozgókép és a láthatóvá tett megfigyelő.
Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai: A kurzus menete: A kurzus a hallgatók otthoni filmnézéséből, a filmélményeken alapuló referátumokból, hallgatói prezentációkból, valamint a nézett anyag szeminárium jellegű átbeszéléséből áll. A hallgatók feladatai: - minden hétre egy megnézett film kb. 10 mondatos referátumát kell az óra kezdetének időpontjáig leadni. - egy alkalommal egyedül vagy párban egy témáról elemző előadást kell tartani az arra a hétre nézett filmről. A tanulás környezete: tanterem (A konkrét helyszínt a központi elosztás után az oktatási titkárok vezetik be a neptunba)
Értékelés: A félév végi aláíráshoz az órák látogatásának TVSZ-ben előírt kötelezettsége mellett a három alábbi feladtból legalább kettőnek elégséges szinten történő teljesítése szükséges. • filmrecenziók – hetente beadandó rövid (min. 10 mondat) filmleírások-elemzések, az adott héten tárgyalandó filmről (a feladat később nem pótolható) – feladat súlya a végső jegyben: 30% (a feladat elégtelen teljesítése esetén a kurzus nem teljesítettnek minősül) • kiselőadás – a félév során tartott prezentáció (2 fős, első órán megbeszélendő csoportokban) - feladat súlya a végső jegyben: 25% • félév végi dolgozat / ZH – szemináriumi vagy zárthelyi dolgozat min. 10 ezer leütés hasznos terjedelemben több filmet, alkotót vagy irányzatot átfogó, szabadon választott témában – feladat súlya a végső jegyben: 45%
Az érdemjegy kiszámítása filmrecenzió: 30% filmelemző kiselőadás: 25% félév végi dolgozat: 45%
Kötelező irodalom: Bazin, André: <i>Mi a film?</i> Budapest: Osiris 1995. Bordwell, David: <i>Elbeszélés a játékfilmben</i>. Budapest : Magyar Filmintézet, 1996. Gelencsér Gábor: <i>Más világok. Filmelemzések</i>. Palatinus. 2005. Kovács András Bálint: <i>Mozgóképelemzés</i>. Palatinus 2009. Bordwell, David, Thompson, Kristin, Smith Jeff: <i>Film Art: An Introduction</i>. New York: McGraw-Hill Education. 2017. Ajánlott irodalom: Arnheim, Rudolf: A vizuális élmény. <i>Az alkotó látás pszichológiája</i>. Budapest: Gondolat, 1976. Aumont, Jacques és Marie, Michel: <i>L'Analyse des films</i>. Nathan. 1999. Aumont, Jacques és Marie, Michel: <i>A filmelemzés meghatározása</i>. In: A kortárs filmelmélet útjai (szerk.: Vajdovich Györgyi) Budapest: Palatinus, 2004. pp. 9–42. Balázs Béla: <i>A látható ember. A film szelleme</i>. Palatinus 2005. Bíró Yvette: <i>A hetedik művészet</i>. Budapest: Osiris Kiadó. 2001. Casetti, Francesco: <i>Filmelméletek. 1945-1990</i>. Budapest: Osiris. 1998. Chion, Michel: <i>Audio-vision. Sound on Screen</i>. New York: Columbia University Press. 1994. https://monoskop.org/images/6/6d/Chion_Michel_Audio-Vision.pdf

Deleuze, Gilles: Film 1. <i>A mozgás kép.</i> Budapest. Palatinus. 2008. Deleuze, Gilles: Film 2. <i>Az idő-kép.</i> Budapest. Palatinus. 2008. Füzi Izabella (szerk.): Verbális és vizuális narráció. Szöveggyűjtemény. Szeged: Pompeji. 2011. Gelencsér Gábor (szerk.): <i>Képkorszak. Szöveggyűjtemény a mozgóképkultúra és a médiaismeret oktatásához.</i> Budapest: Korona Kiadó. 1998. Pethő Ágnes (szerk.): <i>Köztes képek. A filmelbeszélés színterei.</i> Kolozsvár: Scientia Kiadó 2003. Kovács András Bálint: <i>A modern film irányzatai.</i> Az európai művészfilm 1950-1980. Palatinus 2005. Kovács András Bálint: <i>Metropolis, Párizs.</i> Budapest: Képzőművészeti Kiadó. Kovács András Bálint: <i>A film szerint a világ.</i> Tanulmányok. Palatinus. 2002. Nagy Zsolt (szerk.) <i>Tarantino előtt. Tömegfilm a nyolcvanas években.</i> Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó. 2000. Zalán Vince (szerk.): <i>Filmrendezőporték.</i> Budapest: Osiris Kiadó. 2003.
Egyéb információk:
Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:
Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: - Az Elméleti Intézetben minden félévben kifüggesztett fogadóóra idejében, az Elméleti Intézet oktatói terében.